

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบังคับโทษปรับ : ศึกษากรณีบังคับให้ทำงานแทนค่าปรับ
ชื่อผู้เขียน	กานดา ปานคำ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธาณี วรรณทรัพย์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

โทษปรับ (Fine) เป็นการลงโทษที่มุ่งประสงค์จะบังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด และเป็นการลงโทษที่ศาลนำมาบังคับใช้มากที่สุด ทั้งยังเป็นโทษที่นำไปใช้คู่กับโทษจำคุกในความผิดเกือบทุกประเภทอีกด้วย แต่ระบบการลงโทษปรับของไทยในปัจจุบันมิได้ทำให้การลงโทษปรับเป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากการลงโทษปรับของไทยใช้ระบบกำหนดโทษปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) ซึ่งให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจกำหนดจำนวนค่าปรับ โดยศาลจะพิจารณากำหนดโทษปรับจากความร้ายแรงของการกระทำความผิด ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการลงโทษ เนื่องจากผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสามารถชำระค่าปรับได้ก็จะไม่ได้รับผลกระทบจากการลงโทษไม่เกรงกลัวต่อการบังคับโทษปรับและมีแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำ ส่วนผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนก็จะได้รับผลกระทบจากการบังคับโทษปรับที่รุนแรง เนื่องจากหากไม่มีเงินชำระค่าปรับศาลก็จะบังคับโทษปรับด้วยวิธีการยึดทรัพย์สินแทนค่าปรับหรือกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งในทางปฏิบัติการบังคับคดีในเรื่องการบังคับโทษปรับ เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว หากผู้ต้องโทษปรับไม่มีเงินชำระค่าปรับศาลก็จะสั่งกักขังแทนค่าปรับทันที ส่งผลให้ผู้ต้องโทษปรับต้องสูญเสียอิสรภาพ ทำให้บุคคลในครอบครัวได้รับเดือดร้อนและรัฐต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้ต้องขังเพิ่มขึ้น

แม้ในปัจจุบันจะได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับสามารถร้องขอต่อศาลเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ก็ตาม แต่มาตรการที่ให้ผู้ต้องโทษทำงานแทนค่าปรับนั้นก็นำมาใช้แก้ปัญหาให้กับคนยากจนเท่านั้น สำหรับผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสามารถชำระค่าปรับได้ มาตรการให้ทำงานแทนค่าปรับก็มิได้มีบทบาทในการควบคุมปรับปรุงแก้ไขบุคคลดังกล่าวแต่อย่างใด ทำให้มาตรการให้ทำงานแทนค่าปรับของไทยไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องต่อหลักความเสมอภาคและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการให้ทำงานแทนค่าปรับ ซึ่งมุ่งที่จะแก้ไขฟื้นฟูและสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้กระทำความผิด ปัญหาอีกประการคือศาลไม่สามารถนำมาตราการให้ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดได้อย่างเป็นอิสระ เนื่องจากข้อจำกัด

ทางกฎหมายที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับเท่านั้นที่จะสามารถยื่นคำร้องขอเพื่อทำงานแทนค่าปรับต่อศาลได้ ภายใต้เงื่อนไขว่าจำนวนเงินที่ศาลพิพากษาปรับต้องไม่เกินแปดหมื่นบาท ซึ่งต่างกับการสั่งให้ทำงานบริการสังคมในต่างประเทศซึ่งกฎหมายเปิดกว้างให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจปรับใช้มาตรการให้ทำงานบริการสังคมกับผู้กระทำความผิดได้อย่างเป็นอิสระโดยคำนึงถึงหลักการลงโทษที่เหมาะสม อีกทั้ง ในต่างประเทศได้มีการกำหนดให้การทำงานบริการสังคมมีสภาพบังคับเป็นโทษตามกฎหมาย ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่กำหนดให้การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับเป็นเพียงมาตรการแทนการลงโทษกักขังแทนค่าปรับ มิได้มีสภาพบังคับเป็นโทษตามกฎหมายแต่อย่างใด

ฉะนั้น เพื่อพัฒนาให้การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับในไทย สามารถนำมาบังคับใช้ได้โดยเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษและมุ่งถึงการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงให้การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับมีผลในทางบังคับกับผู้กระทำความผิดอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยกำหนดให้การทำงานบริการสังคมมีผลบังคับเป็น โทษทางอาญาหรือกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นโทษอุปกรณ์ของโทษปรับหรือกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นโทษทดแทนหรือมาตรการเสริมโทษปรับ

Thesis Title	Fine : A Case Study of Community Service In Lieu of Fines
Author	Kanda Pandam
Thesis Advisor	Asis. Prof. Dr. Thanee Vorapatr
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

Fine is imposed for the purpose to enforce for getting properties of offenders and it is punishment that the court enforces in using the punishment the most of all. Fine is also punishment in pair with imprisonment in almost every type of offence. However, Thai fine punishment system presently does not make fine punishment to comply with the objectives reasonably, because Thaifine punishment uses fixed fine system making courts of law to have jurisdiction to determine fine amount. Courts of law will consider to determine fine from severity of offence causing inequality in punishment, because offender having rich economic status who can pay the fine, will not be affected by punishment and will not fear fine punishment and he/she will have trend to commit offence repeatedly. An offender who has poor status is affected by severe penalty, because if there is no money for paying fine, courts of law will enforce fine, by confiscating his/her properties instead of fine or imprisoning to replace fine. Practically, legal execution by enforcing fine, when courts of law had judgment, if punished person does not have money to pay for the fine, courts of law will order to detain instead of paying fine immediately; resulting in punished person who has to pay the fine shall lose freedom, making his/her family members to suffer from trouble and the government must have burden to take care and support inmates increasingly.

Even though presently there is modifying of the Criminal Code, determining that persons paying fine who do not have money to pay for the fine can request to the court in order for them to do social service work or to work for public benefit instead of paying fine, measures for persons paying fine who do not have money to do social service work instead of paying fine, are used to solve problems of poor people only. For any person who has rich economic status

who can pay fine, measures for working for social service instead of fine do not have role for controlling, improving or modifying such person. Thai measures for working in social service instead of fine cannot be used effectively, cannot be consistent with principles of fairness and cannot achieve the objectives of working in social service instead of fine, which aim to modify, rehabilitate and create good consciousness to offenders. Another problem is that the court cannot use the measures for social service work instead of fine for offender freely, because there is legal limitation determining for person committing offence having no money for paying fine only to be able to submit application to the court of law for working instead of fine, under the condition that the amount that court of law judges for getting fine must be not more than eighty thousand Baht. This is different from orders for social service work in foreign countries where law opens widely for court of law to be able to use discretion to adjust for using measures for social service work with offender freely, by realizing the principles of proper punishment. In foreign countries, there is also determining that social service work has enforcing condition to be punishment according to the laws. This is different from Thailand where there is determining for social service work instead of fine to be only measure instead of punishment to detention instead of fine. There is no enforcing condition to be punishment according to the laws.

Therefore, to develop work to serve society instead of fine in Thailand, in order to be able to enforce appropriately to offenders and respond to objectives of punishment, as well as aim to rehabilitate and correct behavior of offenders, it is strongly worthy to modify social service work instead of fine to be imposed on offenders equally and fairly, by determining for social service work to enforce as criminal punishment, or determining for social service work to be ancillary punishment of penalty, or determining for social service work to be replacement punishment or supplemental measure for fine punishment.